

ग्रामीण भागात कृषि विकासासाठी मोबाईल ॲप्सचा वापर

प्रणाली ठाकरे   डॉ. सुरेश जगदाळे
विषय विशेषज्ञ (कृषी विस्तार)   वरिष्ठ शास्त्रज्ञ व प्रमुख
कृषि विज्ञान केंद्र, नागाव, ठाणे

विस्तार आणि सल्लागार सेवा ह्या ग्रामीण विकासाचे एक महत्वाचे घटक आहेत. स्वातंत्र्योत्तर काळानंतर विविध सरकारी, खाजगी व स्वयंसेवी संस्थांमार्फत भूक, गरिबी, कमी करण्यासाठी, सुधारित तंत्रज्ञानाचा अवलंब वाढवण्यासाठी, शेतीची उत्पादनक्षमता वाढवण्यासाठी योगदान दिल्याचे दिसून आले आहे. भारतासारख्या विविध विकसनशील देशांमध्ये शेती हा ग्रामीण लोकसंख्येचा उत्पन्नाचा प्रमुख स्रोत आहे. परंतु अपुऱ्या मनुष्यबळाअभावी विस्तार यंत्रणेला प्रत्येक शेतकऱ्याचे शंकांनिरसन प्रत्यक्ष भेटून करणे शक्य होत नाही. संबंधित शेतीविषयक सल्ल्यांच्या अभावी उत्पादनात घट, कमी उत्पन्न व नैराश्य अशा समस्यांना शेतकऱ्याला सामोरे जावे लागते.

कृषि व कृषिपूरक क्षेत्रांमध्ये निर्णय घेण्यासाठी वेळेवर माहिती मिळवणे हि एक महत्वाची गरज असते. यामध्ये सुधारित लागवडीचे तंत्रज्ञान, नवनवीन पिकांचे वाण, पशूंच्या जाती, शेतमालाचे बाजारभाव, दर्जेदार कृषीसाधने, हवामानाचे अंदाज, पीक संरक्षण व इतर सल्ल्यांचा समावेश आहे. भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेती महत्वाची भूमिका बजावते, ५८.०० टक्क्यांहून अधिक ग्रामीण कुटुंबे त्यांच्या उपजीविकेचे प्रमुख साधन म्हणून शेतीवर अवलंबून आहेत. भारतातील सकल देशांतर्गत उत्पादनामध्ये कृषि, मत्स्यपालन आणि वनीकरणाचे सर्वात मोठे योगदान आहे.

कृषि व संबंधित क्षेत्रांमध्ये निर्णय घेण्यासाठी वेळेवर माहिती मिळवण्याच्या गरजेवर भर देण्याची गरज लक्षात घेऊन शेतकऱ्यांपर्यंत माहिती वेळेवर आणि किफायतशीरपणे पोहोचण्यासाठी विविध पर्याय शोधण्यात आले. माहिती व दळणवळण तंत्रज्ञानाचा वेगाने होणारा विकास व प्रसार देवाणघेवाण सुलभ करत आहेत. या तंत्रज्ञानामध्ये विविध एजन्सीद्वारे प्रदान केलेल्या अनेक सेवांसह मोबाईल फोनचा वापर वाढत आहे. मोबाईल फोन्सनी ग्रामीण भागात प्रवेश केला आहे आणि डिजिटल डिव्हाईड कमी केली आहे. मोबाईल फोनचा परिचय नवीन

सेवा आणि ॲप्लिकेशनमध्ये झाला आहे. हे तंत्रज्ञान वापरकर्त्यांसाठी सोपे आहे. तसेच सामान्य माणसाला परवडणारे आहे. मोबाईल नेटवर्कच्या उत्क्रांतीमुळे आणि मोबाईल फोनच्या वाढत्या सुविधा व घसरत्या किमतींमुळे हे तंत्रज्ञान दिवसागणिक ग्रामीण भागांमध्ये लोकप्रिय होताना दिसत आहे. परिणामी विविध सरकारी विभाग, कृषि संस्था, विद्यापीठे आणि खाजगी क्षेत्राद्वारे अनेक मोबाईल ॲप्लिकेशन्स विकसित केले आहेत. जी शेतकऱ्यांच्या समस्यांचे निराकरण करण्याचा प्रयत्न करतात.

मोबाईल ॲप्लिकेशन हे मोबाईल फोनचे एक सॉफ्टवेअर आहे जे वापरकर्त्यास विशिष्ट्य माहिती देवाणघेवाण करण्यास सक्षम करते. हे ॲप्लिकेशन्स ऑनलाईन स्टोअरमधून (Google Play Store) वायरलेस नेटवर्कसवरून विनामूल्य किंवा मूल्य आकारून डाउनलोड केले जाते आणि प्रभावीपणे कार्य करण्यासाठी नेटवर्कची गरज असते. या सेवांमुळे कृषि सेवांद प्रक्रिया बदलत आहे. शेतकरी व विस्तार कर्मचारी यांच्यातील माहिती आणि देवाणघेवाणीतील अंतर दूर करत आहेत आणि शेतकऱ्यांना एक विशिष्ट्य स्थान देत आहेत. शेतकऱ्यांसाठी मोबाईल ॲपचे मुख्य फायदे म्हणजे शेतकऱ्यांना मोबाईलवर माहिती सहज उपलब्ध होते व संग्रहित केली जाते. दुर्तुर्घा व गतिमान सेवांद, मार्गदर्शन देशभरातील कृषि तज्ञांकडून मिळवू शकतात.

भारत सरकारने शेतीशी संबंधित माहिती प्रसारासाठी अनेक मोबाईल ॲप्लिकेशन्स प्रक्षेपित केले आहेत. हे ॲप्स अधिकृत संकेतस्थळावरून mkisan.gov.in किंवा Google Play Store मधून डाउनलोड केले जाऊ शकतात. कृषि संस्था, खाजगी क्षेत्र व स्वयंसेवी संस्थांनी विकसित केलेले ॲप्स देखील आहेत. हे ॲप्स कृषि संशोधन व विस्तारविषयक माहिती शेतकरी आणि इतर लाभार्थ्यांपर्यंत पोहचवत आहेत. या लेखात विविध संस्थांनी विकसित केलेल्या मोबाईल ॲप्सची माहिती तपशिलासह खालीलप्रमाणे दिली आहे. तरी याचा लाभ शेतकऱ्यांनी आपल्या विकासासाठी घ्यावा.

अ. क्र.	ॲपचे नाव	संकेतस्थळ	विकसित करणारी संस्था	वैशिष्ट्य
१	एमकिसान (mKisan) पोर्टल	http://www.mkisan.gov.in	C-DAC, पुणे	एमकिसान, तज्ञ आणि सरकारी अधिकाऱ्यांनी शेतकरी आणि इतर भागधारकांसाठी सामायिक केलेली सर्व माहिती आणि सल्ले संकलित करतो. या ॲपचा सर्वात चांगला भाग म्हणजे यामुळे कृषी आणि संबंधित क्षेत्रातील केंद्र आणि राज्य सरकारच्या संस्थांना त्यांच्या मातृभाषेत शेतकऱ्यांना

अ. क्र.	अॅपचे नाव	संकेतस्थळ	विकसित करणारी संस्था	वैशिष्ट्य
				एसएमएसद्वारे माहिती सामायिक करणे शक्य होते.
२	किसान सुविधा (Kisan Suvidha)	http://mkisan.gov.in/downloadmobileapps.aspx	कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार	हे अॅप शेतकऱ्यांना हवामान, बाजारभाव, विक्रेते, वनस्पती संरक्षण, एकात्मिक कीड व्यवस्थापन पद्धती, बियाणे, तज्ञ सल्लागार, माती आरोग्य पत्रिका, गोदामे आणि शीतगृहांची माहिती देते. माहिती इंग्रजी, हिंदी, तमिळ, गुजराती, ओडिसा आणि मराठी भाषेत दिली जाते.
३	पुसा कृषी (Pusa Krishi)	http://mkisan.gov.in/mApp/Pusa-Krishi.apk	कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार	हे अॅप शेतकऱ्यांना भारतीय कृषी अनुसंधान परिषदेने (ICAR) विकसित केलेल्या पिकांच्या नवीन वाणांशी संबंधित माहिती, संसाधन संवर्धन लागवड पद्धती, शेती यंत्रे आणि उत्पादन तंत्रज्ञान प्रदान करते. अभिप्राय विभाग शेतकऱ्यांना भागधारकांशी वास्तविक वेळ संभाषण करण्यास सक्षम करतो.
४	सॉईल हेल्थ कार्ड (Soil Health Card)	http://play.google.com/store/apps/details?id=com.soilhealthcard&hl=en_IN&gl=US	ICAR- नॅशनल ब्युरो ऑफ सॉईल सर्व्हे अँड लॅंड युज प्लॅनिंग, नागपूर	हे एक जीआयएस (जिओलॉजिकल इन्फॉर्मेशन सिस्टम) बेस अॅप्लिकेशन आहे. जे जिओसर्व्हर नकाशा वापरते. हा अनुप्रयोग संपूर्ण भारताची ग्राफिकल माहिती प्रदान करतो आणि राज्य सीमा, जिल्हा सीमा, तालुक्याची सीमा, पंचायत सीमा आणि कॅंडस्ट्रल सीमा देखील दर्शवतो. या अॅप्लिकेशनचे मुख्य कार्य pH, EC, OC, N, P, K, S, Zn, Fe, Mn, Cu, B इत्यादी कॅंडस्ट्रल लेव्हल मातीची माहिती प्रदान करणे आहे. या माहितीच्या आधारे युरिया, सिंगल सुपर फॉस्फेट (एसएसपी), रॉक फॉस्फेट (आरपी), म्युरिएट ऑफ पोटॅश (एमओपी), जैव खते, शेणखत इत्यादींची माहिती देते.
५	क्रॉप इन्सुरअन्स (Crop insurance)	http://play.google.com/store/apps/details?id=in.farmguide.farmerapp.central	कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार	पीक विमा मोबाईल अॅपचा वापर कर्जदार शेतकऱ्यांच्या बाबतीत क्षेत्र, कव्हेरेज रक्कम आणि कर्जाच्या रकमेवर आधारित अधिसूचित पिकांसाठी विमा प्रीमियम मोजण्यासाठी केला जाऊ शकतो. कोणत्याही अधिसूचित क्षेत्रातील कोणत्याही अधिसूचित पिकाची सामान्य विमा रक्कम, विस्तारित विम्याची रक्कम, प्रीमियम तपशील आणि अनुदानाची माहिती मिळवण्यासाठी देखील याचा वापर केला जाऊ शकतो.
६	शेतकरी मासिक (Shetkari Masik)	https://mkisan.gov.in/downloadmobileapps.aspx	कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन	"शेतकरी मासिक" हे १९६५ पासून प्रकाशित होत असलेल्या कृषी क्षेत्रातील सर्वात लोकप्रिय मासिकांपैकी एक आहे. शेतकरी मासिकासाठी अँड्रॉइड अॅपचा इंटरफेस अतिशय सोपा आहे आणि अंकांची नोंदणी आणि डाउनलोड करण्यासाठी मोबाइल इंटरनेट किंवा वाय-फाय कनेक्टिव्हिटी आवश्यक आहे. एकदा डाउनलोड केल्यानंतर, मासिक इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीशिवाय वाचता येते. यात नवीन पीक तंत्रज्ञान, कीड आणि रोग व्यवस्थापन, सेंद्रिय शेती, शेती पद्धती, सिंचन पद्धती इत्यादी विविध विषयांचा समावेश आहे.
७	कृषी विडिओ एडव्हाईस (Krishi Video Advice)	https://www.manage.gov.in/krisihivideo.apk	मॅनेज सह एनआयसी, हैदराबाद	शेती आणि संबंधित क्षेत्राशी सल्लागार सेवा पुरवणे हे हैदराबाद कृषी विडिओ सल्ला प्रकल्पाचे उद्दिष्ट आहे. MANAGE ने शेतकरी आणि तज्ञ यांच्यातील माहितीतील अंतर कमी करण्यासाठी प्रकल्पाची संकल्पना मांडली आहे. कोणताही शेतकरी/विस्तार अधिकारी मोबाईल अॅपचा वापर करून शेतकऱ्यांच्या शेतातूनच पिकाच्या तीन प्रतिमा शेत

अ. क्र.	अॅपचे नाव	संकेतस्थळ	विकसित करणारी संस्था	वैशिष्ट्य
				कॅप्चर करू शकतो आणि ते अपलोड करू शकतो. किसान कॉल सेंटर (KCC) तज्ञ, पीक प्रतिमांवर आधारित सल्ला देतात.
८	प्लांटिक्स (Plantix)	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.peat.GartenBank&hl=en	प्रोग्रेसिव इंडियन अँड अॅग्रीकल्चरल टेक्नोलॉजी (पीईअटी), जर्मनी	प्लांटिक्स हे वनस्पती रोगांचे निदान आणि निरीक्षणासाठी मोबाइल अॅप आहे. अॅप जगभरातील वापरकर्त्यांना सर्वोत्तम पद्धतीबद्दल सानुकूलित माहिती, प्रतिबंधात्मक उपायांची माहिती आणि कारवाईसाठी स्वतंत्र पर्याय प्रदान करते. प्लांटिक्स झाडांची छायाचित्रे थेट स्मार्टफोनद्वारे पाठवण्याची शक्यता देते आणि अगदी सोप्या पद्धतीने वनस्पती रोग निश्चित करण्यासाठी ओळख प्रक्रियेद्वारे मार्गदर्शन करते. मोबाइल अॅपद्वारे पाठवलेली सर्व चित्रे कोऑर्डिनेट्ससह टॅग केली जातात, ज्यामुळे कीटक आणि रोगांचे वास्तविक वेळेचे निरीक्षण करणे शक्य होते.
९	अपेडा फार्म रजिस्ट्रेशन (APEDA FarmRegistration)	https://play.google.com/store/apps/details?id=in.gov.apeda.apedaapp&hl=en	अपेडा, नवी दिल्ली	हे मोबाइल अॅप शेतकऱ्याला शेत नोंदणीसाठी आणि राज्य सरकारच्या मान्यतेसाठी आणि अधिकृत प्रयोगशाळांकडून लॅब सॅम्पलिंगसाठी ऑनलाइन अर्ज करू देते. शेतकरी अर्जाच्या स्थितीचा मागोवा घेऊ शकतो. अधिकृत राज्य सरकारी अधिकारी, शेतकरी किंवा नोंदणीकृत प्रयोगशाळा माहिती ईक्सेस करण्यासाठी लॉग इन करू शकतात. हे मोबाइल अॅप राज्याच्या फलोत्पादन विभागांना शेतकऱ्यांचे तपशील, त्यांची शेती आणि उत्पादने आणि शेताची तपासणी इत्यादी माहिती प्रत्यक्ष शेतातून वेळेत मिळविण्यासाठी मदत करते.
१०	ईनाम (eNAM)	https://play.google.com/store/apps/details?id=in.gov.enam&hl=en	स्मॉल फार्मर्स अॅग्रीबिझनेस कन्सोर्टियम (SFAC), कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार	हे भारत सरकारद्वारे प्रोत्साहन दिलेले संपूर्ण भारतातील इलेक्ट्रॉनिक व्यापार पोर्टल आहे जे कृषी मालासाठी एक एकीकृत राष्ट्रीय बाजारपेठ तयार करण्यासाठी विद्यमान मंडईचे नेटवर्क करते. मोबाइल अॅपचा उद्देश व्यापाऱ्यांद्वारे दूरस्थ बोली लावणे आणि शेतकरी आणि इतर भागधारकांना त्यांच्या स्मार्ट फोनवर आवक आणि किमतीशी संबंधित माहिती मिळवणे सुलभ करणे हा आहे.
११	अॅग्रीमार्केट (AgriMarket)	http://agmarknet.gov.in/download/mobileapps.aspx	कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार	शेतकऱ्यांना पिकांच्या किमतीची माहिती ठेवण्याच्या उद्देशाने हे अॅप विकसित करण्यात आले आहे. अॅग्रीमार्केट मोबाइल अॅपचा वापर डिव्हाइसच्या ठिकाणापासून ५० किमीच्या आत असलेल्या बाजारपेठेतील पिकांचे बाजारभाव मिळवण्यासाठी केला जाऊ शकतो. हे अॅप मोबाइल GPS वापरून व्यक्तीचे स्थान आपोआप कॅप्चर करते आणि ५० किमीच्या मर्यादित येणाऱ्या बाजारातील पिकांचे बाजारभाव मिळवते. जीपीएस लोकेशन वापरू इच्छित नसल्यास कोणत्याही बाजारपेठेतील आणि कोणत्याही पिकाची किंमत मिळवण्याचा दुसरा पर्याय आहे. कृषी मालाच्या किमती AGMARKNET पोर्टलवरून मिळवल्या जातात. हे अॅप हिंदी आणि इंग्रजीमध्ये उपलब्ध आहे.
१२	सोलापूर अनार (Solapur Anar)		नॅशनल रिसर्च सेंटर पोमेग्रॅनेट (NRCP), सोलापूर, भारत	या अॅपचा उद्देश डार्लिंब उत्पादकांना वैज्ञानिक डार्लिंब उत्पादन पद्धतीबद्दल शिक्षित करणे आहे. अॅपमध्ये ICAR-NRCP वेबसाइटवरून डाउनलोड करण्यासाठी प्रकाशने समाविष्ट आहेत. प्रदेशातील हवामानाचा अंदाज, संपूर्ण

अ. क्र.	अॅपचे नाव	संकेतस्थळ	विकसित करणारी संस्था	वैशिष्ट्य
		https://play.google.com/store/apps/details?id=com.icarnrc.p.solapurandar&hl=en		भारतातील डालिंबाचे दररोजचे बाजारभाव, डालिंबावरील राष्ट्रीय संशोधन केंद्राकडून प्रशिक्षण, सेमिनार इत्यादी आगामी कार्यक्रमांबाबतची घोषणा, डालिंबाशी संबंधित सर्व समस्यांसाठी NRCP शास्त्रज्ञांशी संपर्क्या सुविधा उपलब्ध आहेत. हे अॅप इंग्रजी, हिंदी आणि मराठी भाषेत उपलब्ध आहे आणि डालिंब उत्पादक, संशोधक, विस्तार कर्मचारी, उद्योग आणि विद्यार्थी यांच्यासाठी विनामूल्य डाउनलोड आहे.
१३	केन अॅडवायझर (Cane Advisor)	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sugarcane.cdac.com.sugarcane&hl=en	ICAR- शुगरकेन ब्रीडिंग इंस्टीट्यूट, कोईम्बतूर, तमिळनाडू, भारत	केन अॅडवायझर हे ऊस उत्पादक आणि मिलर्ससाठी मोबाइल अॅप आहे. हे उष्णकटिबंधीय आणि उप-उष्णकटिबंधीय भारतासाठी मजकूर आणि ग्राफिक्ससह लागवडीपासून कापणीपर्यंत तपशील देते. हे अॅप शेड्युलर अॅप आणि क्वेरी हॅंडलरच्या दृष्टीने अद्वितीय आहे. शेड्युलर अॅप प्रत्येक वैयक्तिक नोंदणीकृत वापरकर्त्यासाठी तयार केले आहे. शेड्युलरद्वारे, ऊस उत्पादक त्यांच्या लागवडीची तारीख नोंदवू शकतात आणि रीअल-टाइम मोडवर पूर्व मशागत कॅलेंडरवर सतत सल्ला आणि स्मरणपत्र संदेश प्राप्त करू शकतात. क्वेरी हॅंडलर मजकूर संदेश म्हणून किंवा ग्राफिक स्वरूपात प्रश्न उपस्थित करण्यात आणि एसएमएस/ ईमेलद्वारे उत्तरे प्राप्त करण्यास मदत करतो. हे अॅप इंग्रजी, हिंदी आणि तमिळमध्ये उपलब्ध आहे.
१४	कॅटल एक्सपर्ट सिस्टीम (Cattle Expert System)	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.cdac.tnau_cattle_eng	तामिळनाडू अॅग्रीकल्चर युनिव्हर्सिटी (TNAU), कोईम्बतूर आणि C-DAC, हैदराबाद	कॅटल एक्सपर्ट सिस्टीम हे एक मोबाइल अॅप आहे ज्यामध्ये गायी आणि म्हशींसाठी खाद्य व्यवस्थापन, प्रजनन व्यवस्थापन, रोग आणि नियंत्रण व्यवस्थापन, उत्पादन तंत्रज्ञान, वासरू व्यवस्थापन, सामान्य काळजी आणि व्यवस्थापन, पद्धती इत्यादींचा समावेश आहे.
१५	पशु पोषण (Pashu Poshan)	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.coop.nddb.pashu_poshan&hl=en	नॅशनल डेअरी डेव्हलपमेंट बोर्ड (NDDB), गुजरात आनंद,	या सॉफ्टवेअरच्या मदतीने संतुलित रेशन तयार केले जाते आणि पशु प्रोफाइल म्हणजे गाय किंवा म्हशी, वय, दुग्धोत्पादन, दुधाचे फॅट आणि खाद्यपदार्थ इत्यादींचा विचार करून खर्च अनुकूल केला जातो आणि दुग्ध उत्पादकांना स्थानिक पातळीवर उपलब्ध खाद्य घटकांचे प्रमाण समायोजित करण्याचा सल्ला दिला जातो. या अॅपद्वारे दुग्ध उत्पादक शेतकऱ्याला दुग्धत्या जनावरांना खायला द्यावयाचे खाद्य व चारा यांचे योग्य प्रमाण व मिश्रण जाणून घेता येते.
१६	mKRISHI फिशरीज (mKRISHI Fisheries)	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.tcs.fish.mkrishi&hl=en	टाटा कन्सल्टन्सी सर्व्हिसेस (TCS) इन्व्हेस्टमेंट लॅब - मुंबई, ICAR- सेंट्रल मरीन फिशरीज रिसर्च इन्स्टिट्यूट आणि इंडियन नॅशनल सेंटर फॉर ओशन इन्फॉर्मेशन सर्व्हिसेस (INCOIS), हैदराबाद यांच्या सहकार्याने	INCOIS पोर्टेबिल फिशिंग झोन (PFZ) निर्माण करते, NOAA उपग्रहाकडून मिळालेल्या रिमोट सेन्सिंग डेटा, समुद्राच्या पृष्ठभागाचे तापमान आणि अनेक माशांच्या प्रजातींचे खाद्य बनवणाऱ्या फायटोप्लॅक्टनची उपस्थिती यावर आधारित एक मासे शोल्स अंदाज माहिती देतो. अॅप ही माहिती एकत्रित करते आणि स्थानिक भाषेत सल्ला देते. ही सेवा फक्त नोंदणीकृत वापरकर्त्यांसाठी उपलब्ध आहे. मच्छिमार त्यांच्या मासेमारीच्या प्रवासाची योजना आखण्यासाठी आणि समुद्रात जाण्यासाठी या सेवेचा वापर करू शकतात, PFZ ज्यांच्या परिसरात असेल त्यांना अनावश्यक फेऱ्या, डिझेल, बर्फ आणि मजुरीचा खर्च कमी करण्यास हे अॅप मदत करते.

